

Hallingskarvet nasjonalpark

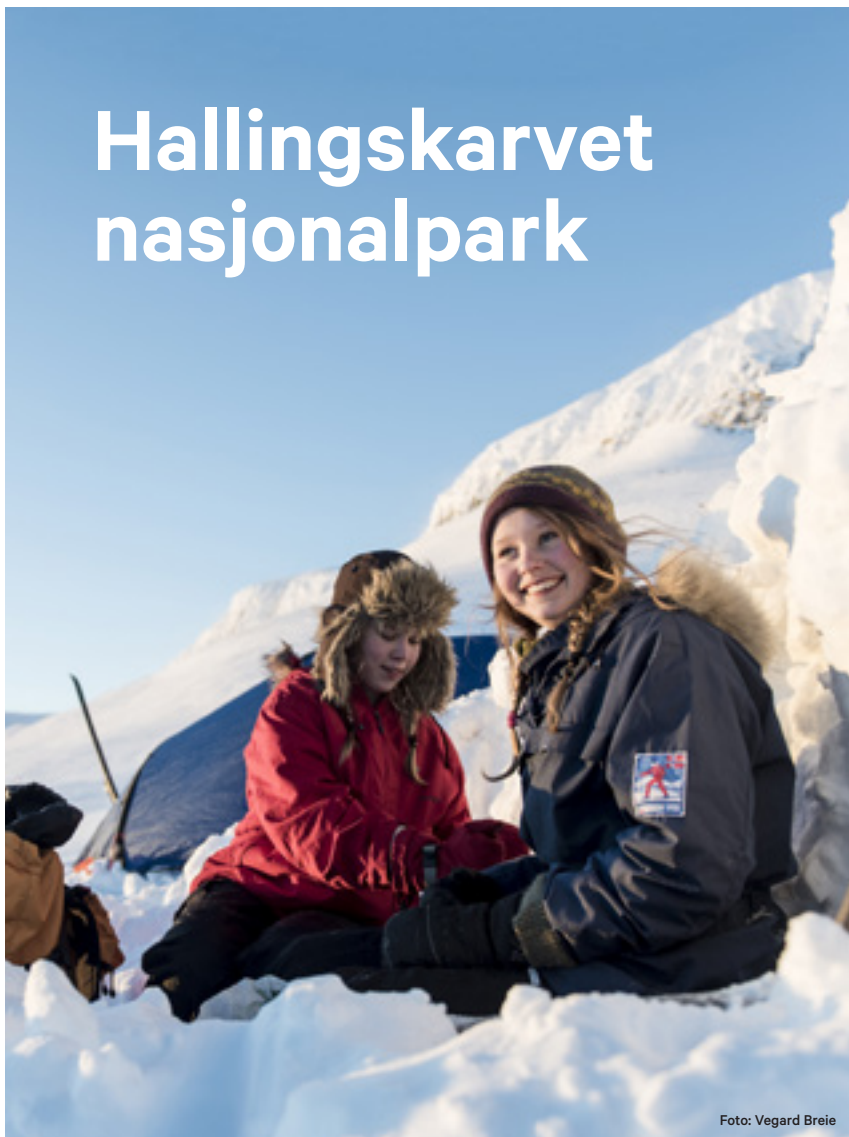

Foto: Vegard Breie

Hallingskarvet
nasjonalpark

Kart og informasjon
Velkommen inn i
Norges nasjonalparker

Velkommen til Hallingskarvet

Fjellmassivet Hallingskarvet hviler på viddene rundt, med bratte skrenter mot nord og sør og Folarskardnuten ragende på toppen, 1933 meter over havet. Mellom det karrige høyfjellsplatået og det frodige området rundt ligger den karakteristiske brattkanten som har gitt navnet til Hallingskarvet: Skarv betyr nakent fjell.

Besøker du Hallingskarvet kan du finne veien der haren hopper eller følge lyden av vinden som feier ned fra skarvet. Du kan følge stier som andre har gått opp før deg, eller vandre uten at noen viser deg veien. Om vinteren kan du følge milevis med stikka løyper eller preparerte spor som holder deg på rett vei, eller lage dine egne skispor. De merka turene sommerstid tar deg fra hytte til hytte gjennom fjellpass og frodige lier.

De flere hundre meter høye skrentene som karakteriserer Hallingskarvet er nærmest uangripelige, men høyfjellsplatået er ikke umerka etter harde år: De dype botnene som skjærer seg inn fra nordsida viser tidens tann. Erosjonen har ført til at den harde gneisen i Hallingskarvet står alene igjen, heva over viddene rundt.

Livet til fjells er hardt. Likevel har noen lært seg å takle forholdene. Året rundt vandrer villreinen på leit etter beite, og issoleia snur seg etter sola for å samle lys og varme.

En merka sti fra Prestholtseter tar deg opp i høyden, opp på platået med utsikt ut over Hallingdal, Hardangervidda og i klart vær – helt til Gaustatoppen.

Hallingskarvet er lett tilgjengelig, også for barnefamilier. Ta den miljøvennlige varianten når du besøker Hallingskarvet: Togs-kinnene til Bergensbanen sneier nesten nasjonalparkgrensa.

Foto: Vegard Breite

Hallingskarvet ruver over vidda.

Foto: Vegard Breite

Opplev naturen på egenhånd.

Opplevelser

Det er mye å velge mellom i Hallingskarvet. Du kommer deg lett til de store viddene der fisken biter, og de merke turene fører deg gjennom landskapet rundt høyfjellsplatået både sommer og vinter. Når du endelig står oppe på det høye Hallingskarvet er premien den vide utsikten – i klarvær kan du se veldig langt.

Fotturer

Fra veien, togskinnene eller sykkelen kan du ta beina fatt og la milevis av merke ruter lede deg gjennom nasjonalparken. Utsikten til høyfjellsplatået følger deg hele veien.

Vinterturer

Kilometervis med stikka løyper leder deg gjennom Hallingskarvet vinterstid dersom du ønsker urørt natur som turfølge. Utenfor nasjonalparken holder et stort nettverk av preparerte løyper deg i sporet rundt Myrland, Haugastøl, Ustaoset og Geilo.

Fiske

Ørretbestanden er solid i de fleste vann og vassdrag. Ingen grunn til å legge igjen fiskestanga hjemme. Fiskekort kjøper du på inatur.no.

Skarverennet

Under folkefesten Skarverennet går over 12 000 deltakere med startnummer på ryggen. Bli med i løypa – enten du er trimmer eller har et godt utvikla konkurranseinstinkt.

Brevandring

Selv om enkelte deler av Hallingskarvet er dekket av is og snø året rundt, er det Hardangerjøkulen sørvest for Hallingskarvet du skal dra til hvis du vil komme tettere på breen.

Prestholtrunden

Fra Prestholt kan du følge en 6,5 kilometer lang sti som tar deg opp til utsikten fra 1705 meter over havet. Sherpaer fra Nepal har steinlagt deler av stien, og dette steinarbeidet er en opplevelse i seg selv.

Finse

Finse er et springbrett for aktiviteter og turer inn i nasjonalparken. Her ligger Norges høyest beliggende togstasjon. Ta toget til Finse.

Rallarvegen

Veien ble anlagt rundt forrige århundreskifte som anleggsvei da Bergensbanen ble bygget. Ta med din egen eller lei sykkel og rull i vei de 80 kilometerne mellom Haugastøl og Flåm, fra høyfjell til fjord. Turen langs Rallarvegen passer fint som familietur.

Foto: Vegard Breide

Utforsk nasjonalparken vinterstid.

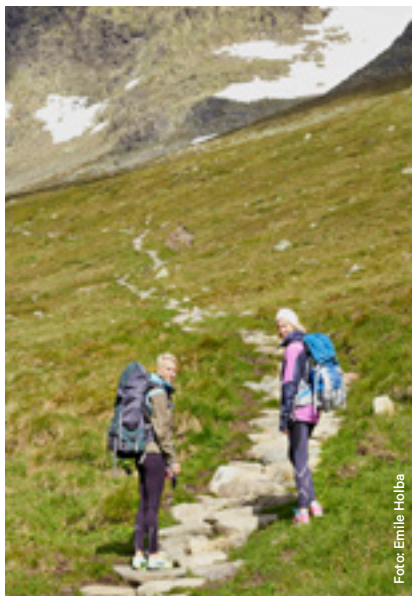

Foto: Emilie Holba

Steinlagt sti på Prestholtrunden.

Foto: Magne Ove Furuseth

På sykkel langs Rallarvegen.

Fakta & informasjon

Hallingskarvet nasjonalpark ble opprettet i 2006 og er 450 km².

	Hvor ligger Hallingskarvet	Hol i Buskerud fylke, Ulvik i Hordaland fylke og Aurland i Sogn og Fjordane fylke.
	Hvordan kommer jeg meg dit?	Tog: Bergensbanen til stasjonene Geilo, Ustaoset, Haugastøl, Finse eller Hallingskeid. Buss: Oslo-Drammen-Gol-Geilo.
	Nasjonal turistveg	Rv 7 Hardangervidda <i>nasjonaleturistveger.no</i>
	Nasjonalparklandsby	Geilo
	Utkikkspunkt	Prestholt
	Planlegg turen	<i>inatur.no</i> <i>ut.no</i> <i>outtt.com/geilo</i>
	Verneområder i nærheten	Hardangerjøkulen landskapsvernområde Hardangervidda nasjonalpark
	Forvaltning og oppsyn	Hallingskarvet nasjonalparkstyre <i>nasjonalparkstyre.no/hallingskarvet</i> Statens naturoppsyn <i>naturoppsyn.no</i>
	Turistinformasjon	Geilo Turistinformasjon <i>geilo.no</i>

Dyreliv og planter

Hallingskarvet er ikke til å spøke med. Når vinden virkelig tar tak oppe på hallingskarvplatået, hender det ikke sjelden at styrken kommer opp i orkan. Det betyr at det ikke er alle forunt å mestre livet her.

Fjellrev

Fjellreven gjør ikke mye ut av seg, liten som den er, men den er en kløpper til å håndtere harde kår i fjellet. Fjellreven var blant de første som tok i bruk Skandinavia etter den siste istida. Etter år med hard fangst ble den freda i Norge i 1930. Likevel er det få fjellrev igjen i Norge i dag og arten er kritisk trua. Endringer i lemensyklusen og rødrevens inntog i høvfjellet har gjort det vanskelig for fjellreven å overleve. Flere forskningsprosjekter forsøker å styrke bestanden i Norge.

Villrein

Villreinen, vandreren. Store flokker krever mye mat, og reinen vandrer over store områder gjennom året for å finne beite. Villreinen som lever i Hallingskarvet bruker helst viddene under platået. Om høsten blander bukkflokker seg med flokker der kalver, simler og ungdyr lever. Bukkene har gjennom året fått store gevir som gir status når brunsten setter inn om høsten. Når brunsten er over mister bukkene geviret. Kalvene kommer til verden tidlig på våren, og vokser opp blant snø og barflekker.

Fjellfugl

I de store myrområdene rundt Hallingskarvet er det et yrende fugleliv om sommeren. Vaderen boltit er en uredd kamuflasjemester. Så beskyttende ligger den på reiret sitt at man kan komme til å trække på den før man oppdager fuglen. I reiret ligger tre egg, sennepsfargede med mørkebrune flekker. Oppe på Hallingskarvet har den polare arten snøspurv funnet seg til rette. Hannen er lett å kjenne igjen om våren med sin svarte og hvite fjærdrakt. En kontrastrik fjærdrakt og mye sang gjør hannen attraktiv for hunnene.

Planter

Hallingskarvet er ikke bare et goldt platå. Mineralrik grunn med kalk og fyllitt gir grobunn for frodig vegetasjon. Rødsildra er hardfør og tåler godt både vær og vind. Det tar bare noen få dager fra snøen er borte til rødsildra blomstrer. Rødsildra trives best i kalkholdig grunn, og vokser både i sildrende vann og på tørre, forblåste steder. Fjellsmella vokser også i tuer og holder gjerne til på fuktige berg og i kortvokst gress. Den blomstrer først i helling mot sør, og kan derfor brukes for å finne himmelretningene.

Foto: Bjørn Furuseth

Fjellreven er på vei tilbake til Hallingskarvet.

Foto: Bjørn Furuseth

Boltiten har reir på tørre rabber.

Foto: Bjørn Furuseth

Rødsildra vokser i tuer.

Foto: Bjørn Furuseth

I skumringa kan du høre blåstrupa synge.

Historie og kultur

Lang tids bruk

Reinen har vært viktig for folk i lang tid - så langt tilbake som da isen trakk seg tilbake fra sør mot nord. Reinen vandra etter da isen ble borte, og menneskene fulgte etter. Fangstgroper, steinalderboplasser og navn som Simlenutane og Bukkehallin er tegn i terrenget som viser at boplasser og jakt var tett knyttet til reinen.

Mellom øst og vest

Slepene, de gamle handelsveiene i fjellet, tok folk fra øst og vest til markeder der varer og dyr ble utvekslet.

På 16-1800-tallet ble fehandelen en stor næring. Storfe fra Vestlandet ble tatt til fjells for å beite gjennom sommeren, før de på ettersommeren ble ført til markeder på Østlandet. Både øst og vest for Hallingskarvet gikk det drifteveier. Underveis overnatta driftekarene i lægre: Enkle husvære som buer, hellere eller smug. Bjødnabulægret og Lengjedalslægret er navn som fortsatt brukes i kart.

Lordehytta

Fra midten av 1800-tallet begynte utlendinger å besøke den norske fjellheimen. I Folarskardet i 1880 bygde Lars Lein det som i dag kalles Lordehytta på oppdrag fra Lord Garvagh d.y. Hytta vitner om den tida engelskmennene var på oppdagelsesferd i norske fjell, og er i dag et fint turmål. Lordehytta kan også brukes som nødbu.

Arne Næss' rike

Filosof og fjellklatrer Arne Næss (1912-2009) hadde et sterkt forhold til Hallingskarvet. Han tilbrakte lange perioder i hytta Tvergastein. Der skrev han boka *Det gode lange livs far: Hallingskarvet sett fra Tvergastein* om fjellet som tilholdssted og hjemsted, men også om Hallingskarvet som stein og ur, værsystem, planter og dyr.

Lars Lein foran Lordehytta.

Velkommen inn, ta vare på naturen

Velkommen på tur i nasjonalparken! Her er det rom for mange om vi tar hensyn til folk og dyr rundt oss. Nasjonalparkene er det beste av norsk natur. Vernet bidrar til å ta godt vare på landskapet og mangfoldet av dyr og planter. Slik kan vi fortsette å samle gode turminner også i framtida.

Allemannsretten. Du kan gå der du vil på beina og på ski. Følg gjerne merka stier eller stikka løyper i nasjonalparken. Ta pause hvor som helst. Du kan slå opp teltet der du vil så lenge det er over 150 meter fra bebodd hus eller hytte. I Hallingskarvet kan du plukke bær, sopp og vanlige planter til eget bruk. Hensynet til vegetasjon og dyreliv er viktig, særlig i hekke- og yngletida.

Kulturminner som tufter og fangstgraver er freda, så la stein fra gamle murer ligge.

Søppel. Husk å rydde opp etter deg og ta med deg søppel hjem.

Bål kan du tenne mellom 15. september og 15. april og resten av året på steder der det åpenbart ikke kan føre til brann. Følg med på lokale forbud. Vis hensyn til naturen når du samler ved.

Jakt og fiske. I nasjonalparken kan du jakte og fiske som i fjellområder ellers dersom du har jakt-/ fiskekort. Det er ikke lov å bruke levende fisk som agn. Du må heller ikke ta med deg levende

fisk eller vått fiskeutstyr fra et vassdrag til et annet.

Hund i nasjonalparken. Hunden er velkommen med på tur. Fra 1. april til 1. november (20. august i Hordaland) skal alle hunder holdes i bånd. Du plikter å ta hensyn til vilt, beitedyr og mennesker året rundt. Reinen er særlig sårbar på vårvinteren.

Framkomstmiddel med motor er i utgangspunktet forbudt i nasjonalparken.

Klær og utstyr. Været i fjellet kan skifte brått både sommer og vinter. Sommeren kan by på varme og blå himmel eller lave temperaturer og tykk tåke. Vinterturer kan gi deg sol og lang sikt eller kalde vinder og tett snødrev.

Du må selv vurdere vær og føre, form og ferdigheter og forberede deg med egnede klær og utstyr. Å ferdes i fjellet kan være krevende. Å være på tur med en fjellfører gir trygghet og nyttige tips.

God planlegging gir gode turopplevelser!

**Hallingskarvet
nasjonalpark**

Kartinformasjon Hallingskarvet nasjonalpark

Velkommen inn i naturen

Dette er et kart utviklet for merkevaren Norges nasjonalparker. Alle norske verneområder, uavhengig av vernekategori, er en del av denne merkevaren. Disse kartene er utviklet ut fra kunnskap om hvordan

verneområdet blir brukt og hvilke områder som er sårbare for besøk – grunnlaget for besøksforvaltningen. Dette kartet er ikke et turkart, men gir deg en oversikt over tilbudene i det aktuelle verneområdet og området rundt.

Nasjonalparklandsby Geilo

Geilo nasjonalparklandsby har severdigheter og kulturopplevelser som er verdt å få med seg. Opplev Geilojordet, et tun med gamle tømmerhus, der barna kan se killinger og høner og det serveres rømmegrøt i sommerkafeen. Ein fin turvei er Ustedalsfjorden rundt. Runden kan du sykle eller gå, og ta gjerne med fiskestang og badetøy. Om vinteren går det skiløype her.

Utkikkspunkt Prestholt

Opplev nasjonalparken på nært hold fra Prestholt. Kulturlandskapet og stølsdrifta her er en opplevelse i seg selv. Smak på geitosten! Fra Prestholt kan du gå Prestholtrunden. Turen er 6 kilometer lang, og er middels krevende med noe stigning. Turens høyeste punkt er oppe på Hallingskarvet. På turen kan du se en dyregrav der en infoplatat forteller om fangst og jakt.

Turistinformasjon Reiselivssenteret på Geilo

Trenger du en oversikt over hva som skjer i bygda og i fjellet bør du ta turen innom reiselivssenteret på Geilo. Her får du informasjon om hva du kan gjøre og oppleve, hvor du skal overnatte og hvor du kan få deg en matbit. Turistinformasjoner finner du også på Finse, Haugastøl og i Hol. visitgeilo.no/ visitgeilo.com

Informasjonspunkt Nasjonalpark

Få mer informasjon om Hallingskarvet på informasjonspunktene. Disse er også gode utgangspunkt for turer i nasjonalparken og fjellene rundt.

	Parkering nasjonalparken		Turisthytte betjent
	Serveringssted		Turisthytte selvbetjent
	Anbefalt fotomulighet		Overnattingsmuligheter
	Knutepunkt transport		Tilrettelagt camping
	Knutepunkt transport		Sommerstier
	Tursti sykkel		Vinterløyper

Kartdata: ©Kartverket N250, ©Miljødirektoratet
Kartografi: ©Miljødirektoratet, ©2286moh